

№ 5/1964.

FINANSUTSKOTTETS betänkande № 5/1964 med anledning av landstingsman Jan Erik Erikssons m.fl:s hemställningsmotion om uppdrag för landskapsstyrelsen att undersöka möjligheterna att från och med år 1965 kontraktsanställa en nationalekonom på 5 år samt, i händelse undersökningen ger positivt resultat, upptaga nödigt anslag för ändamålet i landskapets inkomst- och utgiftsstat för år 1965 (Motion № 2/1964).

Med anledning av ovannämnda hemställningsmotion, varöver Landstinget inbegärt utskottets utlåtande, får utskottet värdsamt anföra följande:

Sedan det andra världskrigets slut har samhällsplanering visat sig nödvändig i allt större utsträckning för att tillvarataga utvecklingsmöjligheterna och för att förbättra konkurrenskraften länder emellan. Också sådana mindre områden, som på ett eller annat sätt bildar ekonomiska enheter, äro betjänta av en ingående planering. Landskapet utgör i detta avseende ett typiskt exempel i det att de geografiska förhållandena i hög grad isolerar landskapets näringsliv från det övriga landets. Förutsättningarna för genomförande av självständiga planeringsåtgärder äro i landskapet dessutom de inom vårt land bästa tänkbara genom vår självstyrelse.

Utskottet anser, att motionärernas initiativ i denna fråga i princip bör omfattas såtillvida, att en ingående, allsidig planering av det åländska näringslivet bör fås till stånd. Den utredning, som i sådant syfte bör insamlas, kommer att äga stor betydelse för självstyrelsemyndigheternas framtida ställningstaganden, då de grundläggande ekonomiska frågorna på detta sätt bli utredda. För en regionplan för landskapet är denna utredning nödvändig. Det bör dock observeras, att planeringen icke i sig innebär en slutlig lösning av problemen, utan blott skapar förutsättningar i vissa avseenden för deras lösande.

Det synes utskottet, som om huvudsyftemålet i första hand för samhällsplaneringen i landskapet skulle bli att lösa de befolkningspolitiska och sysselsättningspolitiska frågorna. Den avtappning av arbetskraft, som skett sedan andra världskrigets slut, betyder minskade förutsättningar för näringslivets utveckling och innebär en fara för inflyttning av främmande arbetskraft med mindre krav på levnadsstandard. I detta avseende borde åtgärder vidtagas för att bereda tillräckligt goda arbetsmöjligheter för alla dem, som gärna skulle flytta åter till landskapet, om det kunde ske utan försämring av levnadsbetingelserna.

Men samhällsplaneringen bör jämväl beakta de inre befolkningsproblemen i landskapet, som börja visa sig alltmer bekymmersamma. Den kraftiga

förskjutningen i folktäthet mot Mariehamn bör bromsas genom lämpliga motåtgärder. Det bör finnas möjligheter att ge den nuvarande landsbygdsbefolkningen tillräckliga utkomstmöjligheter på hemorten om blott härför nödiga företag kunna inrättas.

Motionärerna föreslå såsom främsta åtgärd för åstadkommande av den behövliga samhällsplaneringen, att en nationalekonom med goda kvalifikationer anställs på fem års tid. Utskottet vill icke underkänna förslaget som en lösning av den aktuella frågan. Då emellertid samhällsplaneringen väl måste betraktas som en bestående verksamhet, icke såsom en engångsåtgärd, anser utskottet att det är nödvändigt att utreda, i vilken form samhällsplaneringen i sådant fall i fortsättningen skulle ordnas. Utvecklingen, främst på det tekniska området, torde föra in i bilden sådana nya omständigheter, som då och då påkalla revision av planeringen, som också i detaljfrågor måste fortlöpande utvecklas.

Såsom ett alternativ till motionärernas förslag vill utskottet föreslå, att planeringsarbetet skulle inledas så, att den landskapsarkitekt, för vilken Landstinget anvisat anslag i innevarande års ordinarie budget, skulle anförtros ledningen av planeringen. Honom till biträde kunde utses en planeringskommission, bestående av sakkunniga från det ekonomiska livets olika områden i landskapet, såsom ett rådgivande organ. Arkitekten och kommissionen borde beredas möjlighet att tillkalla sakkunniga för utredningar inom sådana speciella områden, där utomstående sakkunskap med kännedom om förhållandena på andra håll och om de tekniska och ekonomiska förutsättningarna inom viss bransch är behövlig. Utskottet betraktar detta förslag som endast avseende en inledande verksamhet, vilken framdeles borde utvecklas med tillvaratagande av de erfarenheter, som erhållas under arbetets gång. Verksamheten borde i denna form, om förslaget kan omfattas, inledas omedelbart efter det landskapsarkitekt blivit utnämnd.

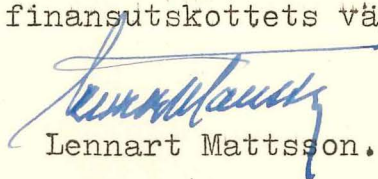
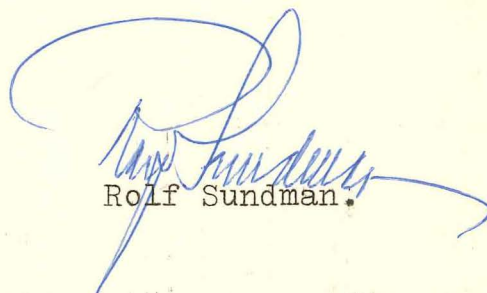
Utskottet anser sålunda, att Landstinget borde med omfattande av syftemålet med motionen hemställa hos landskapsstyrelsen om åtgärder för inledande av en samhällsplanering för landskapet. Därvid emotser utskottet, att landskapsstyrelsen skall hålla Landstinget underrättat om denna verksamhet och göra nödiga förslag om sådana åtgärder, som syftar till att utveckla och effektivisera arbetet.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå, att Landstinget måtte hemställa hos landskapsstyrelsen om åtgärder för vidtagande med samhällsplanering i landskapet och förslag om dess fortsatta förverkligande.

-3-

Mariehamn, den 20 mars 1964.

På finansutskottets vägnar:

Lennart Mattsson.
Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Lennart Mattsson, viceordföranden Evald Häggblom samt ledamöterna Gunnar Häggblom, Leandersson och Lindfors.